

HRVATSKA AGENCIJA ZA POŠTU
I ELEKTRONIČKE KOMUNIKACIJE
Jurišićeva 13
10 000 ZAGREB

Split, 10. ožujka 2011. godine

PREDMET: Javna rasprava postupci utvrđivanja mjerodavnih tržišta podložnih prethodnoj regulaciji*- Komentar tvrtke H1 TELEKOM d.d.*

Poštovani,

H1 TELEKOM u cijelosti podržava provođenje javne rasprave na ovu temu odnosno inicijativu HAKOM-a da provede Test tri mjerila iz čl. 53. st. 2. ZEK-a kako bi utvrdio da li su tržišta:

- javno dostupne telefonske usluge u mjesnom i/ili međumjesnom prometu koja se pruža na fiksnoj lokaciji za privatne korisnike;
- javno dostupne telefonske usluge u međunarodnom prometu koja se pruža na fiksnoj lokaciji za privatne korisnike;
- javno dostupne telefonske usluge u mjesnom i/ili međumjesnom prometu koja se pruža na fiksnoj lokaciji za poslovne korisnike;
- javno dostupne telefonske usluge u međunarodnom prometu koja se pruža na fiksnoj lokaciji za poslovne korisnike,

podložna prethodnoj regulaciji, s obzirom da ista nisu sastvani dio mjerodavne Preporuke Europske komisije o mjerodavnim tržištima podložnim prethodnoj regulaciji.

Pri tome, H1 TELEKOM u potpunosti podržava prijedlog sljedećih Odluka HAKOM-a:

- Odluke koja se odnosi na tržište javno dostupne telefonske usluge u mjesnom i/ili međumjesnom prometu koja se pruža na fiksnoj lokaciji za privatne korisnike;
- Odluke koja se odnosi na tržište javno dostupne telefonske usluge u mjesnom i/ili međumjesnom prometu koja se pruža na fiksnoj lokaciji za poslovne korisnike

kao i tekst Dokumentata koji su sastavni dio predmetnih Odluka.

Navedeno iz razloga što je HAKOM ispravno utvrdio da se radi o tržištima **podložnim prethodnoj regulaciji** dokazavši da su istodobno zadovoljena sva tri mjerila iz članka 53. st. 2. ZEK-a.

Ono na što H1 ima primjedbi odnosi se na prijedloge Odluka HAKOM-a vezane uz tržišta javno dostupnih telefonskih usluga u međunarodnom prometu koje se pružaju na fiksnoj lokaciji, kako za privatne, tako i za poslovne korisnike.

Naime, predmetnim Odlukama HAKOM je ocijenio da se radi o tržištima koja nisu podložna prethodnoj regulaciji jer da nisu istodobno zadovoljena sva tri mjerila iz čl. 53. st. 2. ZEK-a te posljedično, na oba tržišta, HT-u i Iskonu kao operatorima sa zajedničkom značajnom tržišnom snagom ukinuo prethodno određene regulatorne obveze u dijelu koji se odnosi na međunarodni promet za privatne korisnike, odnosno međunarodni promet za poslovne korisnike.

Na oba mjerodavna tržišta HAKOM je procijenio da su zadovoljena mjerila:

1. prisutnost visokih i trajnih zapreka za ulazak na tržište, strukturne pravne ili regulatorne prirode;
2. struktura tržišta koja ne teži razvoju djelotvornog tržišnog natjecanja unutar odgovarajućeg vremenskog okvira.

H1 TELEKOM u potpunosti se slaže sa zaključcima HAKOM-a da su spomenuta mjerila zadovoljena kao i s iznesenim obrazloženjima, odnosno činjenicama kojima je HAKOM potkrijepio navedeno.

Međutim, nikako se ne možemo složiti sa zaključcima HAKOM-a da na tržištima međunarodnih poziva treće mjerilo „primjena mjerodavnih propisa o zaštiti tržišnog natjecanja sama po sebi ne omogućuje na odgovarajući način uklanjanje nedostataka na tržištu“ nije zadovoljeno.

U Poglavlju 5.3. Dokumenta koji su sastavni dio predloženih Odluka HAKOM kao presudnu okolnost pri ocjeni da li je treće mjerilo zadovoljeno navodi vremensko razdoblje u kojem bi određeni problem koji se pojavi mogao biti riješen propisima o zaštiti tržišnog natjecanja. Dalje u tekstu ispravno navodi da javno dostupna telefonska usluga koju novi operatori nude poslovnim korisnicima predstavlja glavni izvor prihoda novih operatora, odnosno da je predmetno tržište i dalje glavno tržište koje pokreće liberalizacijski proces te da je izrazito važno da na spomenutom tržištu ne bude ugrožen proces daljnjeg razvoja djelotvornog tržišnog natjecanja. Napominjemo da će se upravo to dogoditi kao neizbježna posljedica ukidanja regulatornih obveza operatorima sa zajedničkom značajnom tržišnom snagom (HT i Iskon).

Prvo pitanje koje se postavlja i na koje priloženi Dokument ne sadrži odgovor je na koji će to način propisi o zaštiti tržišnog natjecanja, odnosno time HAKOM i AZTN konkretno postupiti ukoliko HT bitno promijeni pakete, cijene, opcije i promocije za međunarodne pozive? Naime, na stranici 42. Dokumenta (i za privatne i za poslovne korisnike) HAKOM ocijenjuje da su propisi o zaštiti tržišnog natjecanja dovoljni da naknadnom regulacijom riješe potencijalni problem, ali istovremeno ne osporava činjenicu da rješenje ne bi uslijedilo dovoljno brzo (čemu svakako pridonosi okolnost da nije predviđeno ni pojašnjeno na koji način bi nadležna tijela uopće postupala).

Svoje mišljenje da brzina regulacije nije presudna za razvoj djelotvornog tržišnog natjecanja, odnosno navod da razlog zbog kojeg analizu troškovne usmjerenosti tarifnih paketa i opcija u kojima se nudi javno dostupna telefonska usluga u međunarodnom prometu za poslovne (ali i privatne) korisnike nije potrebno provesti za samo nekoliko tjedana, HAKOM pravda time da se na tržištu ne pojavljuje velik broj takvih tarifnih paketa i opcija te da HT trenutno nudi samo jednu tarifnu opciju s naglaskom na javno dostupnu telefonsku uslugu u međunarodnom prometu koja se pruža na fiksnoj lokaciji. Razlog tome upravo je činjenica da je predmetno tržište sukladno ZOT-u trenutno predmet prethodne regulacije. Smatramo da će upravo ukidanje regulatornih obveza HT-u i Iskonu, odnosno situacija u kojoj isti ne moraju ishoditi prethodno odobrenje za cijene međunarodnih poziva bitno promijeniti sliku na tržištu te dovesti do razvoja sve većeg broja paketa, opcija i promocija s naglaskom na međunarodni promet čime će spomenuti operatori dodatno ojačati svoj položaj na maloprodajnom tržištu.

Nadalje, što će se dogoditi kada HT i Iskon nakon ukidanja regulatornih obveza krenu s naglim sniženjem cijena međunarodnih poziva (moguće čak i cijenama ispod stvarnog troška) kako bi privukli što veći broj naročito poslovnih korisnika. Treba uzeti u obzir i činjenicu da je broj takvih korisnika u porastu te da će pristupanjem Republike Hrvatske u EU samo dodatno rasti. U odsutstvu kontrole maloprodajnih cijena putem prethodnog odobrenja od strane HAKOM-a, HT će se naći u poziciji u kojoj zahvaljujući svojoj marketinškoj moći, a formiranjem posebnih tarifnih paketa s naglaskom na vrlo povoljne cijene međunarodnih poziva realno može očekivati sklapanje velikog broja ugovora s poslovnim korisnicima i pri tome paralizirati tržište ostalim operatorima za najmanje dvije godine koliko će u većini tih slučajeva trajati minimalna ugovorna obveza. Svaki naknadni pokušaj HAKOM-a za saniranjem neželjenih posljedica postao bi bespredmetan.

Također, činjenica da pripadajuće veleprodajno tržište tržišta javno dostupne telefonske usluge u međunarodnom prometu za poslovne (i privatne) korisnike nije predmet prethodne regulacije ne može dovesti u pitanje svrsishodnost prethodne regulacije maloprodajnog tržišta. Štoviše, samo ukazuje na nužnost postojanja regulacije na maloprodajnoj razini kako bi se onemogućilo iskorištavanje nereguliranosti međunarodnih poziva. Neovisno o tome što bi se radilo o naknadnoj regulaciji ovisnoj o promjenama veleprodajnih uvjeta između nacionalnog i međunarodnog operatora, mišljenja smo da je svaka regulacija bolja od nepostojanja regulacije pa bila ona i naknadna!

Za napomenuti je i to da HAKOM kao jedan od razloga zbog kojeg smatra da su propisi o zaštiti tržišnog natjecanja dovoljni za uklanjanje svih nedostataka koji se mogu pojaviti na tržištu, navodi okolnost da je stara Preporuka Europske komisije sadržavala 18 mjerodavnih tržišta, od kojih 7 maloprodajnih, dok nova Preporuka sadrži samo 7 mjerodavnih tržišta od kojih jedno maloprodajno. Dalje se navodi da je navedeno posljedica činjenice da je odgovarajuća regulacija veleprodajnih tržišta dovoljna za postizanje djelotvornog tržišnog natjecanja na maloprodajnim tržištima bez potrebe za prethodnom regulacijom na istima. Međutim, ne radi se o nikakvoj činjenici već o pretpostavci i to oborivoj, a što bi se potvrdilo odmah po donošenju ovih odluka u tekstu kako je sada predloženo. Stoga, nužno je iskoristiti mogućnost predviđenu i od same Europske komisije da se provođenjem Testa tri mjerila mogu, na temelju nacionalnih specifičnosti ili odnosa snaga između operatora na maloprodajnom tržištu, osim veleprodajnih tržišta prethodno regulirati i pripadajuća maloprodajna tržišta. Naime, hrvatsko, odnosno domaće tržište potpuno se uklapa u spomenutu kategoriju te u sadašnjem vremenu i prostoru još nije usporedivo sa ostalim eurpskim tržištima.

Slijedom svega navedenog proizlazi da su tržišta javno dostupne telefonske usluge u međunarodnom prometu koja se pruža na fiksnoj lokaciji za privatne korisnike te javno dostupne telefonske usluge u međunarodnom prometu koja se pruža na fiksnoj lokaciji za poslovne korisnike, podložna prethodnoj regulaciji budući da su nedvojbeno istovremeno zadovoljena sva tri mjerila iz članka 53. st. 2. ZEK-a.

U nadi da će HAKOM uvažiti naše komentare te da neće dozvoliti odsutstvo regulacije koje bi nesporno dovelo do značajnih promjena na tržištu koje bi ugrozile djelotvorno tržišno natjecanje, srdačno pozdravljamo.

S poštovanjem,

H1 TELEKOM d.d.